

Koncentration av radiologiska verksamheten till tre enheter

Välfärdsområdesstyrelse 21.10.2024

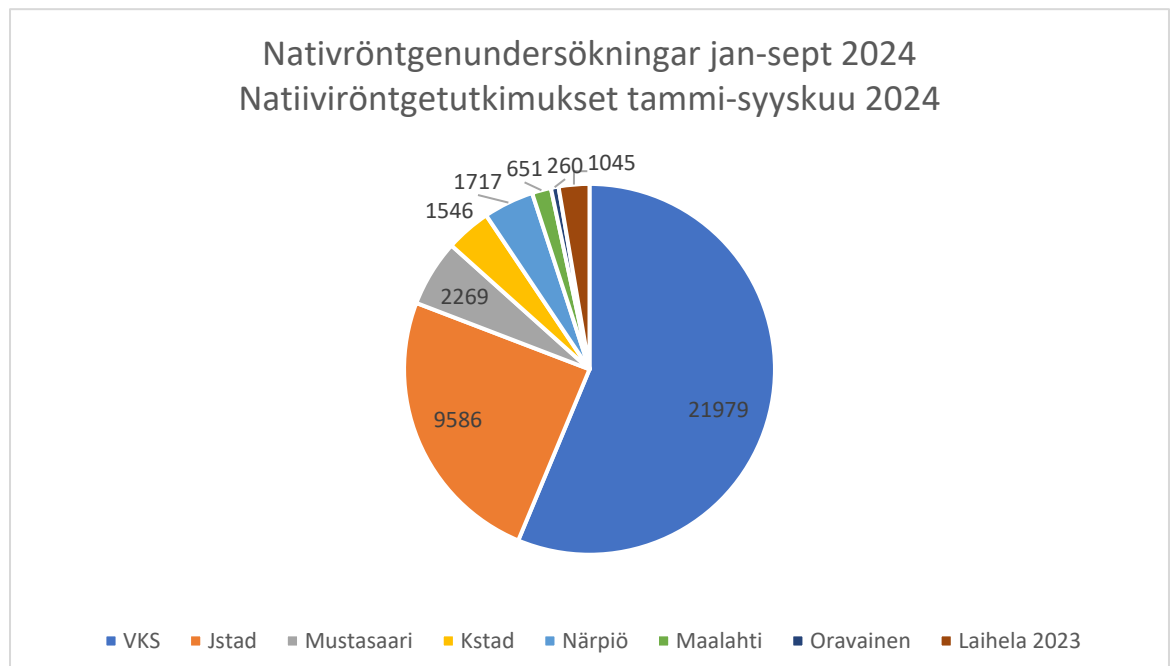
5665/00.01.02.01/2024

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Tillgängligheten till röntgentjänster varierar idag inom välfärdsområdet. Radiologisk verksamhet finns på social- och hälsocentralerna enligt följande:

- Jakobstad (Malmska): 7 dagar / vecka; röntgen, ultraljud, CT, MRI
- Vörå (Oravais): 1 dag / vecka; röntgen
- Korsholm: 5 dagar / vecka; röntgen, ultraljud
- Laihela: ur funktion sedan årsskiftet 2023-2024; röntgen
- Malax: 2-3 dagar / vecka; röntgen
- Närpes: 5 dagar / vecka; röntgen, ultraljud
- Kristinestad: 5 dagar / vecka; röntgen, ultraljud
- Radiologiska enheten på VCS betjänar både Vasas och Laihelas primärvård och centralsjukhuset 7 dagar / vecka; röntgen, ultraljud, CT, MRI, PET

Nativ-röntgenundersökningarna ("vanliga" röntgenundersökningar, dvs inte t.ex. ultraljud, CT eller MRI undersökningar) januari-september 2024 fördelade sig enligt tabellen nedan. Röntgen i Laihela har inte haft verksamhet 2024, som jämförelse ingår siffrorna från motsvarande period 2023. 2024 har undersökningarna gjorts på VCS. Maximala kapaciteten per röntgenapparat är ca 10 000 undersökningar / år, ca 40 - 45 undersökningar per dag under tjänstetid.

Olika typer av radiologiska undersökningar är en viktig del av diagnostiken både inom primärvården och den specialiserade sjukvården. Vid planerad mottagning är det i många fall en fördel ifall undersökningen sker i god tid innan besöket för att röntgenläkare ska hinna ge ett utlåtande om undersökningen. Vid vissa kontrollbesök bedömer läkaren på mottagningen själv röntgenbilderna. Akutbesök, tex på grund av olyckor sker oberoende av tidpunkt och på de enheter som inte har röntgen öppet alla vardagar kan jourfall bara röntgas på plats vid vissa tidpunkter. Besök som kräver röntgenkontroll kan inte heller automatiskt ordnas så att röntgen-undersökningen kan ske i anslutning till besöket, utan kräver separat besök. Enskilda människor har i allmänhet ganska sällan behov av röntgentjänster, varför det inte för den skull är viktigt att ordna dem som närservice.

Verksamheten på social- och hälsocentralerna och de allmänmedicinska avdelningarna genomgår, p.g.a. organisationsförändringen och framtids- och anpassningsprogrammet, för närvarande en stor förändringsprocess. I enlighet med framtids- och anpassningsprogrammet är hälsovårdstjänster som närservice viktiga också i framtiden. Det gemensamma klient- och patientdatasystemet som tas i bruk under 2024-2025 möjliggör på ett annat sätt en tidigare att enkelt ta del av undersökningsresultat oberoende av på vilken enhet inom välfärdsområdet de utförts. Trots en minskning av antalet verksamhetspunkter för radiologiska undersökningar kan läkarmottagningsverksamhet och allmänmedicinsk, rehabiliterande avdelningsvård ske på social- och hälsocentralerna även i fortsättningen. Inför planerade besök är det möjligt för patienten att ta sin röntgenbild på närmsta ställe som har tillgång till röntgen, eller där det annars är smidigast. Vid akutbesök där röntgenundersökning är en del av helhetsbedömningen, behöver tydliga processer uppgöras för samarbetet mellan vårdande enhet och verksamhetspunkten med röntgenenhet. Det är också viktigt att noggrant följa med, att den regionala jämlikheten bibehålls och att undersökningspraxis inte börjar skilja sig mellan de enheter som har tillgång till röntgen på plats och övriga. Denna risk behöver dock beaktas redan i dagsläget, eftersom inte alla enheter i nuläget heller har tillgång till bildiagnostik på verksamhetsenheten.

Ett stort problem inom radiologin är bristen på röntgenskötare, inte bara inom Österbottens välfärdsområde, utan i hela Finland. Inom de närmsta åren går flera i pension och en utspridd verksamhet blir allt mera sårbar. Det är viktigt att personalresursen och apparatur används så effektivt som möjligt. En koncentrerad verksamhet bedöms minska behovet av röntgenskötare med två årsverken.

Nativröntgenutrustningen har nått slutet av sin livscykel på tre enheter, på en enhet är den redan ur bruk, och på ytterligare två enheter behöver den förnyas omedelbart. När investeringar prioriteras är en viktig aspekt att de är kostnadseffektiva, vilket inte uppfylls för röntgens del på en stor del av enheterna. Förutom att välfärdsområdets fullmäktiga ska godkänna investeringsplanen, ska den även godkännas av finansministeriet. Ifall man inte går in för att minska antalet enheter krävs omgående investeringar i ny apparatur för ca 550 000 euro plus installationskostnader.

Att koncentrera den radiologiska verksamheten till tre enheter innebär, förutom mindre investeringar och rekryteringssvårigheter även en årlig inbesparing på ca 550 000 euro. För att vi i framtiden ska kunna erbjuda täckande service för hela Österbotten behöver, av personalmässiga och ekonomiska orsaker, strukturerna för röntgenverksamheten ses över.

Den nuvarande undersökningskapaciteten i Vasa, Jakobstad och Närpes är tillräcklig för att röntgen, ultraljuds- och OTPG-undersökningar (munhälsovårdens bettundersökningar) kan koncentreras dit utan tilläggsinvesteringar. Här är även beaktat att behovet av olika undersökningar ökar vartefter befolkningen blir äldre. På centralsjukhuset behöver ett rum till tas i bruk för ultraljudsundersökningarna, vilket är möjligt då Fimlab har flyttat endel av sin verksamhet på centralsjukhuset till andra utrymmen.

Motiveringar för att koncentrera verksamheten till Vasa, Jakobstad och Närpes:

- Jakobstad: största enheten i norra delen av området och den enda enhet i norra området som har radiologisk verksamhet i nuläget. Befolkningsunderlaget tillräckligt för effektiv verksamhet. Förutom primärvård har enheten specialiserad sjukvård och jourverksamhet. En del av apparaturen är förnyad under de senaste 5 åren
- Vörå: få undersökningar, öppet endast en dag per vecka. Befolkningsunderlaget inte tillräckligt för effektiv verksamhet. Apparaturen har nått änden av sin livslängd
- Korsholm: tämligen stort befolkningsunderlag, men nära till servicen på Vasa centralsjukhus. Apparaturen behöver förnyas inom 2-4 år.
- Vasa: centralsjukhus, akutsjukhus med behov av omfattande röntgentjänster 24/7. Kvarvarande röntgenapparat vid Dammbrunnen är 10 år gammal och har endast ett par år kvarvarande livslängd. Kostnaderna för att flytta apparaten är så pass höga att det inte är lönsamt att ta den i bruk på annan ort.
- Laihela: haft få undersökningar. Befolkningsunderlaget inte tillräckligt för effektiv verksamhet. Tämligen nära till servicen i Vasa. Apparaturen har nått änden av sin livslängd och är ur bruk.
- Malax: få undersökningar, öppet 2-3 dagar per vecka. Befolkningsunderlaget inte tillräckligt för effektiv verksamhet. Tämligen nära till servicen i Vasa. Apparaturen har nått änden av sin livslängd.
- Närpes: största enheten i södra delen av området med det största befolkningsunderlaget. Av avståndsmässiga orsaker finns behov av en röntgenenhet i södra delen av välfärdsområdet, även om undersökningsmängden trots koncentrerad verksamhet förblir ganska låg. Apparaturen behöver förnyas inom 2-4 år.
- Kristinestad: Få undersökningar. Öppet 5 dagar per vecka, vilket gör att antalet undersökningar per dag är lågt. Svårigheter att rekrytera personal. Befolkningsunderlaget inte tillräckligt för effektiv verksamhet och geografiskt sett har en större andel av befolkningen närmare till undersökningar om verksamheten är i Närpes. Apparaturen är förnyad för två år sedan.

Identifierade för- och nackdelar med att centralisera verksamheten framgår ut bifogade swot-analys och konsekvensbedömning.

Föreslås att röntgenverksamheten i Oravais och Malax avslutas omgående, verksamheten i Laihela återupptas inte, undersökningarna styrs till Vasa centralsjukhus. Radiologiska verksamheten i Korsholm avslutas under 2025, verksamheten styrs till Vasa. Radiologiska verksamheten i Kristinestad avslutas under 2025, verksamheten styrs till Närpes. För norra området sker inga förändringar i servicenätet, enheten i Jakobstad ansvarar för den radiologiska verksamheten även i fortsättningen

Sektordirektör, barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

Föreslår att styrelsen

- antecknar tjänsteinnehavarnas beredning till kännedom. Innan beslut tas i ärendet begär välfärdsområdet utlåtande av berörda kommuner och påverkansorgan och genomför en medborgarenkät om föreslagna förändringar. Därtill beaktas samarbetsförhandlingarna som avslutas 4.11.2024 och
- beslutar om ärendet vid sitt möte 25.11.2024

Beslut:

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Distribution